

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET BABIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 45391/16)

PRESUDA

STRASBOURG

7. ožujka 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Babić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 45391/16) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Ilija Babić („podnositelj zahtjeva”), koji je rođen 1981. godine i živi u Opatiji i kojeg je zastupao g. B. Kozjak, odvjetnik iz Virovitice, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 29. srpnja 2016.

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o navodnom zlostavljanju i pravu da se ne bude dva puta suđen za isto djelo, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 7. veljače 2023. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na navodno policijsko zlostavljanje prema podnositelju zahtjeva prilikom njegova uhićenja i na njegove naknadne osude i u prekršajnom i u kaznenom postupku.

I. NAVODNO ZLOSTAVLJANJE

2. Dana 28. svibnja 2011. oko ponoći podnositelj je uhićen zbog vrijeđanja policijskih službenika dok je bio pod utjecajem alkohola. Prema navodima policije, tijekom njihove intervencije podnositelj je desnom rukom zamahnuo prema glavi policijskog službenika D.S.-a. Policijski službenik blokirao je udarac, koljenom ga udario u trup i primijenio zahvat „ključ na laktu“ na njegovoj desnoj ruci dok je drugi policijski službenik isto učinio na njegovoj lijevoj ruci. Policijski službenici zatim su mu stavili lisice, smjestili ga u policijski kombi i odvezli u policijsku postaju. Događaju je svjedočio podnositeljev prijatelj I.K.

3. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da su ga policijski službenici u kombiju tijekom vožnje u policijsku postaju udarali šakama i nogama, iako je priznao da je bio u pijanom stanju i da se ne sjeća svega jer se sigurno nekoliko puta onesvijestio.

4. Prema navodima policije, nakon dolaska u policijsku postaju podnositelj zahtjeva iskočio je iz kombija i bacio se na tlo te je udario glavom.

Prema navodima podnositelja zahtjeva, jedan od policijskih službenika gurnuo ga je iz kombija.

5. Podnositelj je u policijskoj postaji odbio pregled liječnika, koji je utvrdio da ima ogrebotinu ispod desne obrve.

6. Podnositelj je zatim smješten u prostoriju za trijeznjenje. Nakon što je sljedeći dan pušten iz te prostorije, podnositelj je zatražio da ga pregleda liječnik, koji je utvrdio da ima nekoliko modrica.

7. Nakon toga je obavljen obavijesni razgovor s podnositeljem, koji je izjavio da nije napao policijske službenike, nego su oni napali njega, što dokazuju modrice na oba njegova oka, slomljen nos i slomljeno rebro.

8. Nakon što je pušten iz pritvora, podnositelj zahtjeva odmah je otišao u bolnicu navodeći da ga je policija pretukla. Utvrđeno je da ima hematome ispod oba oka i na obje nadlaktice, kao i ogrebotine na obje nadlaktice i lijevoj strani trupa. Daljnjim pregledom utvrđeno je i da mu je slomljeno rebro. Liječnik je medicinsko izvješće poslao policiji.

9. U međuvremenu, policijski službenici koji su sudjelovali u uhićenju podnijeli su pisana izvješća o upotrebi sile.

10. Dana 30. svibnja 2011. zamjenik zapovjednika policijske jedinice poslao je izvješće glavnom ravnatelju policije u kojem je navedeno da je policijska upotreba sile bila zakonita i opravdana, što je glavni ravnatelj potvrdio.

II. PREKRŠAJNI POSTUPAK

11. Dana 28. svibnja 2011. policija je zatražila da se protiv podnositelja pokrene postupak na temelju članka 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira zbog vrijeđanja policijskih službenika tijekom izvršavanja dužnosti u 00.13 sati dana 28. svibnja 2011. ispred kafića u Slatini.

12. Dana 15. srpnja 2011. podnositelj zahtjeva proglašen je krivim za djelo koje mu je stavljeno na teret i izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 190,00 hrvatskih kuna (HRK – približno 25,00 eura). Ta novčana kazna nikad nije naplaćena.

III. KAZNENI POSTUPAK

13. Dana 16. lipnja 2011. policija je poslala posebno izvješće Državnom odvjetništvu o incidentu i tjelesnim ozljedama koje je podnositelj zadobio.

14. Dana 29. lipnja 2011. policija je protiv podnositelja podnijela kaznenu prijavu zbog napada na policijskog službenika, kaznenog djela iz članka 318. Kaznenog zakona.

15. Dana 20. srpnja 2011. podnositelj zahtjeva optužen je da je napao policijskog službenika D.S.-a zamahujući desnom rukom u smjeru njegove glave, nakon što je vrijeđao policijske službenike tijekom izvršavanja

dužnosti u vezi s narušavanjem javnog reda i mira oko 00.30 sati dana 28. svibnja 2011. ispred kafića u Slatini.

16. Tijekom suđenja sudac je izvršio uvid u spis koji se odnosi na prekršajni postupak. Podnositelj je tvrdio da ga je policija zlostavljala i da je neuspješno pokušao podnijeti kaznenu prijavu policiji u vezi toga. Sud je odredio medicinsko vještačenje kojim je zaključeno da su podnositeljeve ozljede mogle biti uzrokovane na različite načine i da su najvjerojatnije zadobivene prije prvog liječničkog pregleda u policijskoj postaji, iako vještak nije mogao isključiti mogućnost da su zadobivene kasnije. Vještak je naveo da do prijeloma rebra ne može doći padom na ravnu površinu ili stavljanjem lisica.

17. Dana 26. veljače 2013. podnositelj zahtjeva proglašen je krivim za djelo koje mu je stavljeno na teret te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci uz primjenu uvjetne osude.

18. Dana 19. prosinca 2013. Županijski sud u Bjelovaru odbio je žalbu podnositelja zahtjeva ističući da u kaznenom postupku protiv podnositelja nije nadležan razmatrati njegove prigovore o zlostavljanju tijekom uhićenja.

19. Naknadnu ustavnu tužbu koju je podnositelj podnio Ustavni sud odbio je 25. veljače 2016. a da nije pružio nikakvo obrazloženje u vezi s podnositeljevim tvrdnjama o zlostavljanju.

20. Podnositelj zahtjeva prigovorio je, na temelju članka 3. Konvencije, da ga je tijekom uhićenja zlostavljala policija i da nije provedena učinkovita istraga u tom pogledu. Prigovorio je i na temelju članka 4. Protokola br. 7 da mu je suđeno dva puta za isto djelo.

OCJENA SUDA

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

21. U okolnostima ovog predmeta, u kojima je podnositelj zahtjeva tijekom obavijesnog razgovora u policijskoj postaji jasno izjavio da su ga pretukli policijski službenici (vidi stavak 7 ove presude) i u kojima je bolnički liječnik koji ga je pregledao i utvrdio opseg ozljeda koje je navodno zadobio u policijskom pritvoru poslao medicinsko izvješće policiji sljedeći dan (vidi stavak 8 ove presude), došlo je do postupovne obveze države da istraži dotične navode (vidi *Hajnal protiv Srbije*, br. 36937/06, stavci 96. – 97., 19. lipnja 2012.). Sud stoga ne može prihvatiti tvrdnju Vlade da je podnositelj trebao podnijeti kaznenu prijavu protiv policijskih službenika koji su ga navodno zlostavljali.

22. Kad je riječ o tvrdnji Vlade da podnositelj zahtjeva nije podnio ustavnu tužbu, Sud primjećuje da je on podnio ustavnu tužbu nakon što je osuđen za kazneno djelo, u kojoj je naveo da ga je policija zlostavljala i

prigovorio o načinu na koji je njegova tvrdnja o zlostavljanju rješavana, no Ustavni sud na tu tvrdnju nije odgovorio. U tim okolnostima tvrdnja Vlade da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva mora se odbiti.

23. Nadalje, s obzirom na prirodu podnositeljevih ozljeda, kao i njegovu tvrdnju da su zadobivene u policijskom pritvoru (vidi stavak 8 ove presude), Sud je uvjeren da su bile dovoljno ozbiljne da dosegnu „minimalan stupanj težine” na temelju članka 3. Konvencije.

24. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Postupovni aspekt

25. Opća načela o postupovnim obvezama države u pogledu navodnog zlostavljanja u policijskom pritvoru sažeta su u predmetu *Bouyid protiv Belgije* ([VV], br. 23380/09, stavci 114. – 123., ECHR 2015).

26. Primjenjujući ta načela na ovaj predmet, Sud primjećuje da, unatoč tome što su ih podnositelj zahtjeva i liječnik koji je ocijenio njegove ozljede obavijestili o podnositeljevu navodnom zlostavljanju u policijskom pritvoru (vidi stavak 21 ove presude), vlasti nikada nisu pokrenule službenu kaznenu istragu radi utvrđivanja načina na koji su te ozljede zadobivene i mogućeg pokretanja postupka protiv odgovornih osoba. Jedini korak koji je policija poduzela bila je interna ocjena zakonitosti i opravdanosti upotrebe sile (vidi stavak 10 ove presude), što se ne može smatrati neovisnom istragom incidenta (usporedi *Mafalani protiv Hrvatske*, br. 32325/13, stavci 98. – 99., 9. srpnja 2015., i *Najaflı protiv Azerbajdžana*, br. 2594/07, stavak 52., 2. listopada 2012.).

27. Iako je točno da su vlasti naknadno odredile medicinsko vještačenje o opsegu podnositeljevih ozljeda (vidi stavak 16. ove presude), Sud mora primijetiti da je to učinjeno u kontekstu kaznenog postupka protiv podnositelja zbog optužbi za napad na policijskog službenika te da raspravni sud nije donio nikakve zaključke o podnositeljevoj tvrdnji o zlostavljanju. Kao što je priznao žalbeni sud (vidi stavak 18 ove presude), kazneni sud za to nije bio ni opremljen ni nadležan.

28. Prethodno navedeno dostatno je da Sud zaključi da je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu postupovnom aspektu.

2. Materijalni aspekt

29. Opća načela o materijalnim obvezama države u pogledu navodnog zlostavljanja u policijskom pritvoru sažeta su u predmetu *Bouyid* (gore naveden, stavci 81. – 90.).

30. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da su ga policijski službenici u kombiju na putu do policijske postaje udarali nogama i šakama (vidi stavak 3 ove presude). Iako je priznao da je dotične večeri bio u pijanom stanju, pri tvrdnji o zlostavljanju ostao je od prvog ispitivanja policije pa nadalje (vidi stavak 8 ove presude).

31. Kad ga je liječnik prvi put pregledao nakon dolaska u policijsku postaju, primijetio je samo jednu ogrebotinu ispod desne obrve (vidi stavak 5 ove presude), dok je sljedeći dan primijetio određene modrice. Štoviše, neposredno nakon puštanja iz policijske postaje podnositelj je imao više modrica, ogrebotina i slomljeno rebro (vidi stavak 8 ove presude). Naknadnim medicinskim vještačenjem utvrđeno je da su njegove ozljede mogle biti uzrokovane na više načina, ali i da nije mogao slomiti rebro dok su mu stavljanje lisice ili kad je pao na ravnu površinu iz kombija, kako je tvrdila policija (vidi stavak 16. ove presude).

32. S obzirom na gore navedeno, Sud je uvjeren da je podnositelj zahtjeva iznio dovoljno elemenata za stvaranje čvrste pretpostavke da je tjelesne ozljede kojima prigovara zadobio u policijskom pritvoru i za prebacivanje tereta dokazivanja na Vladu (usporedi gore navedeni predmet *Bouyid*, stavak 83.; usporedi nasuprot tomu *Perkov protiv Hrvatske*, br. 33754/16, stavak 48., 20. rujna 2022.).

33. Međutim, Vlada nije pružila zadovoljavajuće i uvjerljivo objašnjenje uzroka ozljeda dostavljanjem dokaza kojima se utvrđuju činjenice koje dovode u sumnju verziju događaja koju je iznijela žrtva (vidi gore navedeni predmet *Bouyid*, stavak 83.) niti je provedena istraga o incidentu koja je u skladu s Konvencijom (vidi stavak 28 ove presude). Na temelju svih materijala koji su mu dostavljeni Sud stoga utvrđuje da Vlada nije na zadovoljavajući način utvrdila da su ozljede podnositelja zahtjeva uzrokovane na neki drugi način osim postupanjem kojemu je bio podvrgnut u policijskom pritvoru.

34. Stoga je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu materijalnom aspektu.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 4. PROTOKOLA Br. 7 UZ KONVENCIJU

35. Mjerodavna načela o pravu da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj stvari sažeta su u predmetu *Galović protiv Hrvatske* (br. 45512/11, stavci 107. i 113., 31. kolovoza 2021.).

36. Sud je već presudio da je prekršajni postupak u Hrvatskoj „kaznene” prirode u smislu članka 4. Protokola br. 7 (ibid., stavak 105.; vidi i *Bajčić protiv Hrvatske*, br. 67334/13, stavci 27. – 28., 8. listopada 2020.) i ne vidi razlog da u ovom predmetu presudi drukčije.

37. Kad je riječ o elementu *idem*, Sud primjećuje da je u prekršajnom postupku podnositelj zahtjeva bio optužen za vrijeđanje policijskih

službenika (vidi stavak 11 ove presude), dok je u naknadnom kaznenom postupku bio optužen zbog pokušaja napada na jednog od policijskih službenika nakon što ih je vrijeđao tijekom izvršavanja dužnosti (vidi stavak 15 ove presude). Podnositelj stoga nije bio osuđen za potpuno ista djela u oba postupka, iako se sve dogodilo tijekom istog incidenta oko 00.30 sati dana 28. svibnja 2011. ispred kafića u Slatini (usporedi nasuprot tomu *Maresti protiv Hrvatske*, br. 55759/07, stavak 64., 25. lipnja 2009.).

38. Međutim, čak i ako prihvati da se činjenice optužbi u određenoj mjeri preklapaju (usporedi gore navedeni predmet *Bajčić*, stavak 38.), kad je riječ o elementu *bis*, Sud primjećuje da su se tim dvama postupcima nastojale ostvariti komplementarne svrhe: zaštita javnog reda i mira s jedne strane i tjelesnog integriteta policijskog službenika s druge strane. Nadalje, dvojnost postupaka bila je predvidljiva posljedica za podnositelja zahtjeva, i u pravu i u praksi tužene države.

39. Sud je nadalje uvjeren da su nadležni sudovi međusobno komunicirali u odgovarajućoj mjeri (vidi stavak 16. ove presude) i da su izrečene sankcije, skromna novčana kazna i kazna zatvora uz primjenu uvjetne osude, bile različite prirode i nisu podnositelju zahtjeva nametnule prekomjeran teret (usporedi gore navedeni predmet *Bajčić*, stavak 44.). Konačno, s obzirom na to da je policija pokrenula kazneni postupak samo mjesec dana nakon prekršajnog postupka, Sud smatra da su ta dva postupka bila dovoljno povezana i u naravi i u vremenu da bi bila u skladu s kriterijem *bis* iz članka 4. Protokola br. 7.

40. U skladu s tim, ovaj je prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

41. Podnositelj zahtjeva potraživao je 50.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete i 7.825,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i pred Sudom.

42. Vlada je osporila ta potraživanja.

43. Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 12.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uza sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

44. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.000,00 eura, koji obuhvaća troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da su prigovori koji se odnose na policijsko zlostavljanje prema podnositelju zahtjeva dopušteni, a ostatak zahtjeva nedopušten,

PRESUDA BABIĆ protiv HRVATSKE

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 3. Konvencije i u njegovu postupovnom aspektu i u njegovu materijalnom aspektu,
3. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
 - (i) 12.000,00 EUR (dvanaest tisuća eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati,
 - (ii) 3.000,00 EUR (tri tisuće eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva,
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda,
4. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 7. ožujka 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524